

Informatiebrief

Bezoekadres
Markt 33
Ambtenaar
J. Geraets
Telefoonnummer
+ 14 045
Telefax
0455676395
Zaaknummer

Aan de gemeenteraad van de
gemeente Kerkrade

Uw brief van

Uw kenmerk

Ons kenmerk
23u0073027

Datum
VERZONDEN 20 DEC 2023

Onderwerp

Publiek-Publieke samenwerking tussen gemeente Heerlen en ROC VISTA college voor het formele volwassenenonderwijs.

Bijlage(n)

1

Geachte raadsleden,

Onlangs is er een persbericht uitgebracht inzake de langjarige samenwerking tussen gemeente Heerlen en ROC Vista college voor het volwassenenonderwijs. Graag informeer ik u over de rol van gemeente Heerlen, de aanleiding en totstandkoming van deze samenwerking en wat dit betekent voor gemeente Kerkrade.

Inleiding/aanleiding

Heerlen heeft de rol van contactgemeente van het Rijk voor het volwassenenonderwijs in het kader van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB). Zij zijn verantwoordelijk voor het budget en moeten het volwassenenonderwijs inkopen en/of faciliteren voor alle gemeenten in WEB-regio Zuid-Limburg. Tot op heden hebben ze het volwassenenonderwijs georganiseerd via een aanbesteding en is de opdracht steeds terechtgekomen bij VISTA college en haar voorgangers. De huidige contractperiode verloopt op 1 januari 2024, dus moet het volwassenenonderwijs opnieuw worden ingekocht of op een andere manier worden georganiseerd.

De tevredenheid over ROC VISTA college is groot; ze voldoen aan alle kwaliteitseisen en zijn een proactieve samenwerkingspartner in de Bondgenootschappen Geletterdheid in de regio. Bovendien is ROC VISTA college een gewenste partner bij het opzetten van een toekomstig Leven Lang Ontwikkelen-collectief voor laagopgeleiden en laaggeletterden (LLO-collectief). Hiervoor is een langjarige samenwerking tussen overheid, onderwijs en ondernemers nodig. Daarom is de wens om de samenwerking met ROC VISTA college langjarig te vervolgen in de rol van partner die meedenkt en mee-ontwikkelt.

Nieuwe contractperiode voor volwassenenonderwijs

Vlaamse overheden kiezen al langer voor een langjarige samenwerking tussen de overheid en het educatieve centrum voor volwassenenonderwijs. Dit doen ze in de vorm van een horizontale publiek-publieke samenwerking.

Postbus 600 6460 AP Kerkrade
Telefoon 14 045
Telefax 0455676395

Email gemeentehuis@kerkrade.nl
IBAN NL49 BNGH 0285 0044 84
BIC BNGHNL2G

Gemeente Kerkrade

Ze baseren zich hiervoor op artikel 2.24c van de (Europese) Aanbestedingswet 2012. Uit onderzoek blijkt dat langjarige samenwerking een positieve invloed heeft op het aantal mensen met Nederlands als eerste taal (NT1) dat deelneemt aan het volwassenenonderwijs. Bovendien is er langjarige samenwerking nodig om te komen tot een LLO-collectief.

In Zuid-Limburg is bij eerdere aanbestedingen nauwelijks marktwerking geconstateerd in onze regio. Oorzaken hiervan zijn de geografische ligging, de eisen bij eerdere aanbestedingen aan samenwerking in de Bondgenootschappen Geletterdheid en het feit dat VISTA college de enige aanbieder van volwassenenonderwijs met diploma-erkenning in de regio is. In de bijlage wordt nader ingegaan op de redenen voor de langjarige samenwerking in het formele volwassenenonderwijs.

Dit heeft ertoe geleid dat we als regio het voorbeeld van de Vlaamse overheden volgen en dus gebruik maken van de mogelijkheden die artikel 2.24c van de (Europese) Aanbestedingswet 2012 ons biedt. Dit betekent dus dat in plaats van een aanbesteding een samenwerkingsovereenkomst ondertekend is tussen gemeente Heerlen (als contactgemeente voor WEB-regio Zuid-Limburg) en Stichting Beroeps- en Volwassenen Educatie Zuid-Limburg (Stichting BVE Zuid-Limburg), voor het volwassenenonderwijs beter bekend als ROC VISTA college.

Draagvlak in de regio

In de aanloop naar deze samenwerkingsovereenkomst is door alle regiogemeenten ingestemd met het aangaan van een langjarige horizontale publiek-publieke samenwerking tussen gemeente Heerlen (namens WEB-regio Zuid-Limburg) en ROC VISTA college voor het organiseren van het formele volwassenenonderwijs in het kader van de WEB. Alle gemeenten zijn betrokken bij de opzet van deze samenwerkingsovereenkomst.

Zuid-Limburg als pionier in het volwassenenonderwijs

Zuid-Limburg is de eerste regio in Nederland die het volwassenenonderwijs gaat organiseren via een horizontale publiek-publieke samenwerking. Andere regio's organiseren dit nog via een subsidierelatie of met een Europese openbare aanbesteding.

Wat betekent dit voor gemeente Kerkrade

Heerlen is contactgemeente namens de WEB-regio Zuid-Limburg. Dit houdt in dat hierin geen bestuurlijke acties voor gemeente Kerkrade zijn weggelegd. Ambtelijk vindt er ieder kwartaal een regionaal overleg plaats over de inzet en verantwoording van de WEB-middelen. Het budget dat beschikbaar is per gemeente wordt op basis van behoeften/ vraag begroot en bijgesteld, waardoor de middelen ingezet worden daar waar ze het hardst nodig zijn. Dit vertaalt zich in de praktijk in meer budget voor gemeente Heerlen en Kerkrade, omdat de groep laaggeletterden en inwoners met lage basisvaardigheden hier het grootst is.

Postbus 600 6460 AP
Telefoon 045 5676767
Telefax 045 5676395

Email gemeentehuis@kerkrade.nl
IBAN NL49 BNGH 0285 0044 84
BIC BNGHNL2G

Slot

We zijn als regio Zuid-Limburg er trots op dat we pionier zijn op het gebied van het volwassenenonderwijs. Dankzij de langjarige samenwerking die we aangaan met ROC VISTA college, scheppen we de voorwaarden die nodig zijn voor het ontstaan van een Leven Lang Ontwikkelen-collectief voor laagopgeleiden en laaggeletterden. We geloven erin dat we op deze manier meer mensen met Nederlands als eerste taal kunnen laten deelnemen aan het volwassenenonderwijs. Zo helpen we hen om zichzelf te ontwikkelen en beter zelfredzaam te worden in de maatschappij. Daar doen we het voor.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijk groet,

René van Drunen
Portefeuillehouder Onderwijs en Welzijn

Bijlagen: Redenen voor langjarige samenwerking in het volwassenenonderwijs.

Postbus 600 6460 AP Email gemeentehuis@kerkrade.nl
Telefoon 045 5676767 IBAN NL49 BNGH 0285 0044 84
Telefax 045 5676395 BIC BNGHNL2G

BIJLAGE: redenen voor langjarige samenwerking in het volwassenenonderwijs

Maatschappelijk belang van basisvaardigheden

In Nederland heb je taal, rekenen en computervaardigheden nodig om volwaardig te kunnen meedoen in de maatschappij. Daarom noemen we dit basisvaardigheden. Uit onderzoek weten we dat mensen met beperkte basisvaardigheden meer kans hebben op armoede, schulden, baanverlies, gezondheidsproblemen, persoonlijke onzekerheid en isolement¹.

Uit wetenschappelijk onderzoek² blijkt dat in Nederland het gemiddelde percentage laaggeletterden 12% is. In een aantal gemeenten in Zuid-Limburg ligt dit hoger: in Kerkrade 25%, in Heerlen 16% en in Maastricht 13%. Als we kijken naar alle basisvaardigheden (taal, rekenen en computervaardigheden), dan ligt het percentage mensen dat moeite heeft met deze vaardigheden bij 10 van de 16 gemeenten in Zuid-Limburg hoger dan het landelijke gemiddelde (16%), met de hoogste percentages in Heerlen en Kerkrade (in beide gemeenten 32%). Het gaat dus om een grote groep.

Beleidspijlers in Zuid-Limburg

We willen inwoners met onvoldoende basisvaardigheden de kans bieden om zich te ontwikkelen, zodat ze meer kans hebben op een diploma en werk en zodat ze zelfredzaam kunnen zijn. Dat helpt ook om zelfverzekerder, gelukkiger en gezonder te worden, je kind beter te kunnen helpen met huiswerk en schulden te voorkomen. Daarom is in 2020 het Plan van Aanpak basisvaardigheden Zuid-Limburg vastgesteld. Daarin staat onder meer dat we werken met 5 beleidspijlers om beperkte basisvaardigheden terug te dringen of te verzachten. Dit zijn:

1. Preventie van taal- en rekenachterstand bij kinderen;
2. Inclusie van mensen met beperkte basisvaardigheden;
3. Opsporen van mensen met beperkte basisvaardigheden;
4. Meer mensen met NT1 laten deelnemen aan het volwassenenonderwijs;
5. Achterstand in basisvaardigheden verhelpen met volwassenenonderwijs.

Bij de eerste drie beleidspijlers heeft iedere gemeente zelf de regie, de laatste twee pijlers worden regionaal opgepakt in het kader van de WEB.

Het formele volwassenenonderwijs in het kader van de WEB is bedoeld om volwassenen vanaf 18 jaar te scholen in taal, rekenen en computervaardigheden als hun niveau nog niet op niveau 2F is (nog niet op niveau van MBO3) en geen inburgeringsplicht (meer) hebben. Deelnemers krijgen na afloop een certificaat of diploma van het behaalde niveau.

Aantal deelnemers met NT1 in volwassenenonderwijs

Inwoners met Nederlands als eerste taal (NT1) zijn de grootste groep laaggeletterden in de maatschappij, maar in het volwassenenonderwijs is dit de kleinste groep. Het Rijk wil daarom dat we met het volwassenenonderwijs meer inzetten op mensen met NT1.

De Unesco-leerstoelhouder voor volwassenenonderwijs, Maurice De Greef, heeft onderzocht wat een reden is voor laaggeletterden om wél naar het volwassenenonderwijs te gaan³. Het blijkt dat mensen vooral willen deelnemen aan het volwassenenonderwijs als duidelijk is waar ze het voor nodig hebben. Bijvoorbeeld als mensen in vakonderwijs merken dat het begrijpen van de theorie of een examen lastig is door moeite met lezen en schrijven. In dat geval ontstaat de motivatie om het taalniveau te verbeteren.

¹ De Greef, M., Segers, M. & Nijhuis, J. *Van gezonde taal tot familietaal naar werktal: een literatuuronderzoek naar de problematiek van taal en impact van specifieke taalprogramma's in zes levensdomeinen*. Maastricht: Maastricht University / Den Haag: Stichting Lezen & Schrijven.

² In 2019 is er gedaan wetenschappelijk onderzoek gedaan door Researchcentrum voor onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA) van universiteit Maastricht, samen met Etal Research Groep en ECBO. De uitkomsten staan vermeld op www.geletterdheidinzicht.nl

³ De Greef, M. (2021). *De laaggeletterde leert het ons: Onderzoek naar het stimuleren van scholingsdeelname aan trajecten basisvaardigheden*. Vught: Artéduc.

In Zuid-Limburg schommelt het percentage NT1-deelnemers in het volwassenen-onderwijs rond de 27%. Volgens onderzoek van De Greef naar de impact van volwassenenonderwijs blijkt dat we tot de best scorende regio's van Nederland behoren⁴. De overeenkomst tussen deze regio's is dat er sprake is van structurele samenwerking en/of een langjarige relatie. Hieronder staan de meest genoemde succesfactoren (die in Zuid-Limburg alle drie van toepassing zijn), namelijk:

- langjarige samenwerking tussen de WEB-regio en het volwassenenonderwijs;
- structurele samenwerking tussen het formeel en non- en informeel onderwijs;
- structurele samenwerking tussen het formele volwassenenonderwijs en ketenpartners in de arbeidsmarktregio.

Op basis van het genoemde onderzoek naar het bereik van mensen met NT1 pleit De Greef voor twee zaken:

1. inzetten op van langjarige samenwerking;
2. inzetten op een Leven Lang Ontwikkelen-collectief (LLO-collectief) voor laagopgeleiden en laaggeletterden, waarbij het volwassenenonderwijs deels wordt ingebed in vakonderwijs voor werkzoekenden en werkenden.

Ad 1. Inzetten op langjarige samenwerking

Vlaanderen scoort beter in het bereik van mensen met NT1 dan de WEB-regio's in Nederland. Het belangrijkste verschil is dat de overheden in Vlaanderen kiezen voor langjarige samenwerking. Hierdoor is in Vlaanderen het Centrum Basis Educatie, wat vergelijkbaar is met de afdeling Educatie van het ROC, jarenlang het vaste adres in de regio en is de kans groter dat inwoners en verwijzers de locatie en het aanbod kennen. Vlaamse overheden hebben artikel 2.24c van de aanbestedingswet aangegrepen om een horizontale publiek-publieke samenwerking aan te gaan met het Centrum Basis Educatie.

Ad 2. Inzetten op een LLO-collectief voor laagopgeleiden en laaggeletterden

Mede door de genoemde onderzoeken is er met succes een aanvraag ingediend bij het Nationaal Groeifonds om WEB-regio's te ondersteunen bij de ontwikkeling van een Leven Lang Ontwikkelen (LLO)-collectief voor laagopgeleiden en laaggeletterden. De WEB-regio en de Arbeidsmarktregio gaan dan meer samenwerken. Het volwassenenonderwijs (taal, rekenen en computervaardigheden) wordt ingebed in ontwikkel- en leerwerktrajecten.

Dit vraagt om langjarige betrokkenheid van overheden, onderwijs en ondernemers.

Van het Regionaal Opleidingscentrum (ROC) vraagt het meewerken aan een LLO-collectief een andere rol dan alleen lesgeven en geld ontvangen (de traditionele verticale relatie). Het ROC wordt een partner die meedenkt over de opzet van het LLO-collectief en meewerkt aan de inhoud van leerwerk-trajecten in de regio. Onderwijsorganisaties die zowel volwassenenonderwijs als MBO-onderwijs aanbieden, zijn hierbij in het voordeel.

Het Nationaal Groeifonds kan 20 WEB/Arbeidsmarktregio's in Nederland ondersteunen met kennis en geld voor het opzetten van een LLO-collectief. Twee pilotregio's zijn nu aan de slag. De keuze is gevallen op twee regio's die gegarandeerd langjarig samenwerken met het ROC. Dit zijn de regio's Twente en Zuid-Oost Brabant. Eind 2024 of begin 2025 kunnen nog 18 regio's kans maken op ondersteuning vanuit het Nationaal Groeifonds voor een LLO-collectief voor laagopgeleiden en laaggeletterden. Dit kan bestaande ontwikkelingen en ambities ook in Zuid-Limburg een duw in de rug geven.

⁴ De Greef, M. *Impact educatietrajecten voor inwoners van Zuid-Limburg op verschillende levensdomeinen in 2021 - 2022*. Vught: Artéduc.